

Obsah

Předmluva	9
Úvod	12
1. Vojenské aliance – teoretické zázemí	18
1.1 Teorie fungování vojenských aliancí	18
1.2 Teorie vzniku vojenských aliancí	21
2. Stručná historie NATO 1949–1989	27
2.1 Vznik NATO a jeho postavení v systému mezinárodních vztahů	27
2.2 NATO a jeho rozšiřování v období studené války	30
2.3 Varšavský pakt a NATO	32
3. Vývoj NATO po roce 1989	34
4. Rok 1989, zhodnocení síly a významu NATO	40
5. Budoucnost americké vojenské přítomnosti v Evropě po roce 1989–1990	45
5.1 Provázanost americké zahraniční politiky a vojenské přítomnosti v Evropě	45
5.2 Úvahy Ronalda Asma	51
6. Nová „Grand Strategy“ Spojených států	55
6.1 Neoizolacionismus	55
6.1.1 Kritika neoizolacionismu	58
6.2 Selektivní angažovanost	58
6.2.1 Kritika selektivní angažovanosti	61
6.3 Kooperativní bezpečnost (multilateralismus)	62
6.3.1 Kritika kooperativní bezpečnosti	64
6.4 Prosazování americké převahy ve světě (unilateralismus)	65
6.4.1 Kritika strategie převahy	70
6.5 Shrnutí	70

7. Sjednocení Německa, potvrzení životaschopnosti aliance a precedent pro rozšíření NATO	73
7.1 Sjednocení Německa a NATO	73
7.1.1 Záruka dalšího nerozšiřování NATO, nebo nedorozumění mezi SSSR a Západem?	75
7.1.2 Význam německého členství v NATO pro USA a pro Německo	76
7.1.3 Nutné změny v alianci, definitivní konec nepřátelství mezi NATO a Varšavským paktem	77
7.2. Strategické úvahy spojené se sjednocením Německa	78
7.2.1 Propojení německého a amerického strategického smýšlení	81
7.2.2 Veřejné mínění v Německu	84
8. Zrod myšlenky na rozšíření Severoatlantické aliance	87
8.1 Únik zemí střední Evropy ze sovětské sféry vlivu	87
8.2 První oficiální reakce USA na návrh rozšířit alianci	93
9. Rozšíření NATO a Rusko	95
9.1 Priorita navazování dobrých vztahů s Ruskem – první ucelený koncept zahraniční politiky USA po skončení studené války	95
9.2 Postupná proměna ruského stanoviska k rozšíření NATO ve stanovisko zamítavé	97
9.3 Americký pohled na Rusko	102
9.3.1 Teoretický odhad poměru sil mezi NATO, Ruskem a Čínou Mělo se NATO obávat aliance Ruska a Číny?	106
9.4 Závěr	109
10. Rozhodovací mechanismy ve Spojených státech	112
10.1 Státní úředníci, kompromis a tvorba politických rozhodnutí	112
10.2 Charakter prezidentského rozhodování	116
10.2.1 Politik či prodavač? Lobbisté – obchodníci s idejemi?	117
11. Thinktanky	118
11.1 Teorie vlivu thinktanků	118
11.2 RAND a proměna Evropy	123
12. Rozšíření NATO v Clintonově administrativě	127
12.1 Rozšíření si získává Clintonovu pozornost	127
12.1.1 Prezidentův soukromý názor na rozšíření	128
12.1.2 Názory klíčových ministrů	130

13. Formování Clintonovy zahraniční politiky	133
13.1 Pokus administrativy vytvořit jednotné stanovisko	133
13.1.1 Odvážné úvahy tří analytiků z RANDu	136
13.2 Debata na ministerstvu zahraničí	137
14. Partnerství pro mír	140
14.1 Příprava iniciativy	140
14.2 Interpretace Partnerství pro mír	144
14.3 Silný odpor vůči Partnerství pro mír ve střední Evropě a obavy na Východě	147
15. Rozhodnutí	151
15.1 Vliv domácí politické situace	151
15.1.1 Do funkcí jsou jmenováni zastánci rozšíření	152
15.1.2 Studie o rozšíření NATO	153
15.2 Vliv zahraniční politiky	154
16. Prosazení prezidentova rozhodnutí	159
16.1 Boj republikánů v Kongresu za rozšíření NATO	159
16.2 Kdo bude přijat? Souhlas spojenců	163
16.2.1 Rozšiřování NATO jako nástroj demokratizace střední a východní Evropy? Vyloučení Slovenska z první vlny rozšíření	167
16.3 Cena za rozšíření aliance	168
16.3.1 Cena rozšíření pro kandidátské země – účast v mírových misích?	170
16.4 Debata o rozšíření a zájem lobbistů	170
16.5 Souhlas Senátu Spojených států amerických	173
16.5.1 Kancelář pro schválení rozšíření NATO (<i>NATO Enlargement Ratification Office</i>)	173
16.5.2 Senátní pozorovací komise pro NATO (<i>Senate NATO Observer Group</i>)	174
Závěr	176
Počátky amerických úvah o rozšíření aliance – jejich strategické důvody	176
Partnerství pro mír – klíč k přeměně NATO	178
Prezidentovo rozhodnutí	178
Byrokratický kompromis – podíl úředního aparátu na rozhodnutí o rozšíření aliance	180
Debata o rozšíření NATO	181
Vliv thinktanků	182
Strategické souvislosti rozšíření NATO	183

Rozšíření NATO a teorie asymetrických vojenských aliancí	184
NATO po roce 1999	185
Tabulky	187
Přílohy	199
Příloha č. 1: Washingtonská smlouva	199
Příloha č. 2: Chronologický přehled klíčových událostí v NATO	203
Seznam pramenů a literatury	213
Edice dokumentů:	213
Résumé	229